ტფილისი
საჯარო ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

№ 98
შაბათი, 5 მაისი, 1901 წ.

გაზეთის ფასი:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12	10—	6	6 —
11	9 50	5	5 50
10	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

1877—1901

ივერია

№ 98
შაბათი, 5 მაისი, 1901 წ.

რედაქცია:
ნიკოლოოზის ქუჩა, 21.
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებლად
და განცხადებათა დასაბეჭდად
უნდა მიმართონ რედაქციას და წერა-კითხვ.
გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზედ
16 კაპ., მეოთხეზედ—8 კაპ.

„ივერიის“ ტელეფონი № 227

ზაქარია ივანეს ძე და მეუღლე მისი ეკატერინე შიოს ასული ბუტიკაშვილები გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ გარდაცვალებას საყვარელის შვილის

ივანესას,

რომლის გვამს შაბათს, ხუთ მაისს, დილის ათ საათზედ გაასვენებენ საკუთარ სახლიდან, „კრასილნი“ ქუჩაზე, წმ. ეკატერინეს ეკლესიაში. (1—ნ.—1).

მღვდელნი სიმონ და ავქსენტი სახოკიები აუწყებენ ნათესავთა, ამხანაგთა და ნაცნობთ, რომ გარდაცვალებულის, პირველის უსაყვარლესის შვილისა და მეორის ძვირფასის ძმის ხარკოვის უნივერსიტეტის სტუდენტის

სამსონის

40 დღის წირვა და პანაშვიდი დანიშნულია 8 მაისისათვის, შხეფის (სენაკის ახლო) მთავარ-ანგელოზის ეკლესიაში. (1) 121

საავთიაქო საქონლით მოვაჭრე

ამიერ კავკასიის ფარმაცევტთა ამხანაგობის

დეპო

იმყოფება ტფილისში მუხრანიანთ ქუჩაზე, ქალაქის სამკურნალოს გვერდზე. ამხანაგობა სამკურნალო წამლებისა და სადოსტაქრო მასალა-იარაღის გარდა, ჰყიდის ავადმყოფთა მოსავლელ და ოჯახში სახმარებელ ყოველ გვარ საჭირო საგნებს: სარეცხისათვის, საჭმელებისათვის, ჭურჭლისათვის და სხვ.

დეპოში ბლომად მოიპოება აგრეთვე საზღვარ-გარეთისა და რუსეთის ცნობილ ფირმების პარფიუმერია და კოსმეტიკა (საპირფარეშო სამკაული).

ქალაქს გარედ მცხოვრებთ შეუძლიანთ ფოსტითაც დაიბარონ რაც დასჭირდებათ (თუნდ მცირედიც იყოს) და ფასი ფოსტაშივე გადაიხადონ.

ამხანაგობის განყოფილება სასახლის ქუჩაზეა, დ. ზ. სარაჯიშვილის სახლში.

ადრესი ფოსტისა: Тифлисъ, т-во Фармацевтовъ—провизору Алхазову.
(100—43—19)

ტელეფონი № 741.

ადრესი ტელეგრამისა: Тифлисъ „Фармацевтика“.

ტფილისის არტისტიულ საზოგადოების დარბაზში 5 მაისს 1901 წელს გამართულ იქმნება

კონცერტი

ე. გ. სარაჯიშვილისა ქ-ნთ გ. ი. მარტინოვისა, ტ. ი. ტერ-სტეფანოვისა და ბ.ბ.-ნთ მ. ტ. ვასილიევისა, ლ. კ. ლიუდვიგოვისა, თავ. ი. ა. ბარათაშვილისა და ს. მგალობლიშვილის მონაწილეობით.

ბილეთები ისყიდება არტისტიულ საზოგადოების თეატრის კასსაში და ნინო ნიკოლოზის ასულ კნეინა ორბელიანისას, ალექსანდრეს ქუჩა, № 6. (3—უ.—3)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

მიხეილ გედევანიშვილისა

კუკია, ნიკოლოოზის ქუჩა, სახლი საგინაშვილისა, № 21 (ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ტელეფონი № 274.

ავადმყოფებს იღებენ ყოველ დღე კვირა დღეებს გარდა

დილით:

ვ. ი. ჟიჟინაძე—კბილის სნეულებანი, 8—10 საათ.

მიხეილ გედევანიშვილი—ნერვებისა და წამლობა ელექტრონით—9—10 საათ.

ნ. ა. მულინი. ყურისა, ყელისა და ცხვირისა—11—12 საათ.

ი. პ. ახალშენიშვილი—კბილის სნეულებანი. 10—12-მდის.

ა. ნ. შატილოვი—თვალისა 11—12 საათ.

ექიმი ქალი მ. ს. ბაქრაძე—ბავშვებისა 11—12.

დ. ა. გედევანიშვილი—ნერვებისა და შინაგანი. 12—1 საათ.

ვ. ლ. მარკევიჩი, საქირურგო.—12½—1½ საათ. სამშაბათობით 3—4.

ი. დ. ბეგთაბეგოვი—სიფილისისა, კანისა და საშარდესი—1½—2 საათ.

სალამოთი:

ი. ნ. თუმანიშვილი—დედათა სნეულებანი—5—6 საათ.

ა. ა. ზელოგოლოვი—შინაგანი (სტომაქის ავადმყოფობანი) და მიკრო-ქიმიური გამოკვლევანი 5—6 ს.

კვირაობით:

გ. გ. მალალაშვილი—10—12 ს. შინაგან ავადმყოფობათა.

სამკურნალოს აქვს საწოლი ოთახები.

ფასი რჩევა-დარიგებისა 50 კაპ., ოპერაციები—მორიგებით. კრაოტი 4 მ. დღე და ღამეში. ერთი კრაოტი ღარიბთათვის უფასოა.

პირველი კერძო სამკურნალო

ექიმის ნავასარდიანისა

(კუკიაში, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეებს გარდა.

დილაობით:

ბ. ა. ნავასარდიანი. 11—12 საათ. სადოსტაქრო, ვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

ჟ. ე. ჩიქოვანი. 9—10 სათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ი. ბაბანასიანცი—დილის 11—12 ს. ქალთა და ბავშვთა სენით ავადმყოფებს.

ქ. ი. ზძელიშვილი. 12—1 ს. ყურისა, ყელისა, ცხვირის ავადმყოფობისა.

ა. პ. ქარაპეტიანცი. 1—1½ საათ. შინაგანისა და ბავშვებისა.

სალამოობით:

ნ. ნ. როსტომბეკოვი. 5—6 საათ. საქირურგო და კანისა.

ა. ნ. შპაკოვსკი.—6—7 საათ. ნერვებით ავადმყოფთ (ელექტროტერაპ). და ვენერიულ და კანის სენით ავადმყოფთ.

ზ. ა. თარხანოვი—შინაგან და ბავშვების ავადმყოფობისა, 7—8 ს. აუცრის ყვავილს კვირაობით—9—10 საათ.

ბ. ა. ნავასარდიანი. 7½—8 ს.

რჩევა-დარიგებისა და რეცეპტების დაწერის ფასი ათი შაური. ღარიბთათვის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის—მორიგებით.

ო. ტ. არვანიტაკი—11—1 დღ. გაუკეთებს სახლში მსურველთ „მასსაჟს“, აუცრის ყვავილს და გამართავს საექიმო გიმნასტიკას ექიმის დანიშვნით.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.

Первая частная лечебница—д-ра **Навасардiана.**

Тифлисъ, противъ памятн. Воронцову.

სამკურნალო კაბინეტი

დოქტორის

ი. იაკ. გოკიელისა,

იღებს **ვენერიულ** (სიფილისი), **საშარდე, კანის და შინაგან სნეულებათა ავადმყოფებს.** წამლობა ნერვების სისუსტისა ელექტრონით.

ავადმყოფებს მიიღებს დილის 9—12 ს. და სალამოს 6—8 საათამდე.

მიხეილისა და ნემენცთა ქუჩების კუთხე, № 81, სლივიცკის სახლი. შესავალი ნემენცთა ქუჩიდგანა აქვს.
(100—256—42)

მთავრობის განკარგულებანი

ებოძათ პოდპორუჩიკობა: მე-78 ნავაგის ქვეითა რაზმის პოდპრაპორშჩიკს ჩიქო-

---

ფელეტონი

უცხოთა შორის

მოკლულ და დაჭრილ ბურთა რიცხვი ინგლისის ოფიციალურ ცნობებით.—230 ვერსი ერთ საათში.—უსინათლოს თვალის ახელა.—მხატვართა და არტისტთა ავადმყოფობანი.—მეძებრების შემწეობით კაცის მკვლელის აღმოჩენა.

არ იქმნა, არ გაუღიმა ბედმა ინგლისს! ორი წელიწადია ამ ძლიერმა ლომმა მთელის თავისის ძალ ღონით სამხრეთ-აფრიკაში დაიდო ბინა, მაგრამ სუსტსა და მცირე-რიცხოვანს მტერს ურჩობაზედ უარი მაინც ვერ ათქმევინა, საბოლოოდ იარაღი ვერ დააყრევინა და გამარჯვებით ძლევამოსილმა შინისკენ პირი ვერ იბრუნა. ამ ორმა წელიწადმა ბევრი უსიამოვნება მიაყენა, ბევრი შავი და ბნელი დღე აჩვენა ინგლისს. ეჭვი არ არის, ამაყი ალბიონი სიამაყეს ყურადღებას არ მიაქცევდა და სიამოვნებით იბრუნებდა შინისაკენ პირს, რომ იმ კაცის საქმე არ ემართებოდეს, რომელსაც დათვი „დაეჭირა“ და შემდეგ-კი იმის კლანჭებისაგან თავი ვეღარ დაეღწია. თორემ რად გაუჭირდებოდა ინგლისს შინ დაბრუნება, როდესაც იმისმა ჯარმა, როგორც ოფიციალურ დეპეშებიდგანა სჩანს, არა-ჩვეულებრივი ვაჟკაცობა და გმირობა გამოიჩინა. დღემდე არც ერთ ჯარს არც ერთ ომში იმოტელა ხალხი არ ამოუჟლეტია, რამდენიც ამ ომის დროს ინგლისის ჯარმა ამოჟლიტა, თუ, რასაკვირველია, ოფიციალურ დეპეშებს დავუჯერებთ.

საყურადღებო ცნობები შეუკრებია ამის შესახებ ერთ კაცს. „ორი წელიწადია გაფაციცებით თვალ-ყურს ვადევნებ სამხრეთ აფრიკის ომს,—სწერს ეს კაცი ერთ რუსულ გაზეთში,—და დაუღალავად თავს ვუყრიდი იმ ცნობებს, რომელიც სამხრეთ-აფრიკიდგან იგზავნება. ამ ცნობებს ვკრებავდი ჯერ რობერტსის, შემდეგ კიტჩენერის დეპეშებიდგან“. და აი, როგორც ამ ოფიციალურ დეპეშებიდგან ამოკრებილი ცნობები გვიჩვენებენ, ორის წლის განმავლობაში ინგლისელებს მოუკლავთ 3,406,200 ბური, დაუჭრიათ—1.375,035 და ტყვედ წაუყვანიათ 862,000 ბური. ამას გარდა მტრისთვის წაურთმევიათ 426 ზარბაზანი, 53 ათასი თოფი, 13 მილიონი ტყვია (ნეტა რამდენი დრო მოანდომეს ამის დათვლას!) და 46 ათასი ურემი. ამ რიგად ბურების ჯარს ამ ომის დროს დაჰკლებია 5½ მილიონ კაცზედ მეტი! სულ-კი მთელ ტრანსვაალ-ორანჟის მცხოვრებთა რიცხვი დედდაკაც ბავშვებიანად ½ მილიონ სულს არ აღემატება. ამაზედ მეტი სასწაული-ღა გნებავთ: იქ, სადაც ½ მილიონ მცხოვრებზედ მეტი არ არის, ინგლისის მამაცმა ჯარმა 5 მილიონ კაცის მოკვლა მოახერხა!..

⁂

ასეთ გასაკვირველ ამბის შემდეგ მკითხველი აღარაფრად ჩააგდებს გერმანელ ინჟენერების, ფილიპპისა და გრიბელის, განზრახვას. ეს ინჟენერები შეუდგნენ გერმანიაში ისეთ რკინის გზის გამართვას, რომელზედაც სახალხო მატარებლები საათში 180-დგან 230-მდე ვერსის გავლას შესძლებენ. ევროპასა და ამერიკაში მატარებელი ორთა შუა რიცხვით საათში 55—60 ვერსტს გადის. რასაკვირველია, დიდ პროგრესად უნდა ჩაითვალოს ეს წინანდელ დროსთან შედარებით, როდესაც ამოდენა მანძილს ერთს, ხშირად ორს დღეში ძლივს ახერხებდნენ გავლას. მაგრამ დღეს ვაჭრობა-მრეწველობის განვითარებამ და ხალხთა ურთ-ერთთან დაახლოვებამ მეტი სიჩქარე მოითხოვა მიმოსვლის საქმეში. ამიტომ ინჟენერები და ტეხნიკოსები კარგა ხანია შეუდგნენ რკინის გზის გაუმჯობესებას.

გერმანიაში აზრადა აქვთ მსწრაფლ-მოსიარულე მატარებლები ხალხის სამგზავროდ მოაწყონ, საქონლის საზიდად-კი ძველივე მატარებლები დასტოვონ. ჩქარა სიარულს დღევანდელ მატარებელს უშლის მეტის-მეტი სიმძიმე როგორც ორთქლ-მავალისა, ისე ურიცხვ ვაგონებისა. ჰფიქრობენ, ორთქლ-მავალი სრულიად განდევნონ და ხალხის სამგზავროდ მხოლოდ თითო ვაგონი ატარონ. ამისათვის ახალი ლიანდაგები იქმნება გამართული, რომელზედაც თითო ვაგონს ყოველ ათის წუთის შემდეგ გაგზავნიან. მოძრაობაში ამ ვაგონებს ელექტრონის შემწეობით მოიყვანენ. ტეხნიკოსებს სრული იმედი აქვთ, რომ ამ გვარი ელექტრონის ვაგონი, რომელშიაც 50—60 კაცი მოთავსდება, ადვილად გასაკეთებელიც იქმნება და საათში 200—230 ვერსაც თავისუფლად გაივლის. ლიანდაგის გამართვაც ამ გვარ ვაგონებისათვის ბევრად უფრო ადვილია, ვიდრე დღევანდელ მატარებლებისათვის, რადგანაც ამ უკანასკნელს, როგორც მძიმე ტვირთის მზიდავს, მეტად მკვიდრი ლიანდაგი სჭირია.

პირველად ამ გვარ ვაგონების გამართვა ორმა გერმანელმა ინჟენერმა, ფილიპპმა და გრიბელმა, განიზრახა. 1894 წელს მათ პროექტიც შეიმუშავეს. 1896 წელს ძალიან დააინტერესეს მდიდარი ქარხნის პატრონი კრუპპი. შემდეგ მოიმხრეს ელექტრონის მდიდარი ფირმები, როგორც, მაგალითად, „სიმენსი და კალსკე“, და იმათის დახმარებით საზოგადოება დააარსეს. თვით გერმანიის იმპერატორი სიხარულით მიეგება ინჟინერთა მეცადინეობას. საცდელად მთავრობამ ამ რამდენისამე ხნის წინად ერთის სამხედრო რკინის გზის ნაწილი დაუთმო. ეხლა

ვანს და ყარსის ქვეითა მეციხოვნე რაზმის პოდპრაპორშჩიკს—წინამძღვარიშვილს; პოლკოვნიკობა არმიის კავალერიის პოდპოლკოვნიკს თავ. ნაკაშიძეს.

დათხოვნილ იქმნა სამსახურიდგან თავისისავე თხოვნით ტფილისის არმიის ქვეითა რაზმის კაპიტანი თავ. აბხაზი პოდ-პოლკოვნიკის ჩინითა და მუნდირით.

დანიშნულ იქმნა ტფილისის ოლქის სასამართლოს ბრალმდებლის ამხანაგი ტარსაიძე ამავე სასამართლოს წევრად.

ახალი ამბავი

⁂ რადგანაც რკინის გზებზედ მგზავრთა რიცხვი მრავლდება და ვაგონები ყოველთვის სავსეა, რკინის გზათა მთავარმა გამგეობამ გადასწყვიტა სახელმწიფო რკინის გზებზედ ახალი მატარებლები მიუმატოს.

⁂ ოფიციალურ გაზეთში შავის ჭირის წინააღმდეგ მებრძოლი კომისია აცხადებს: სამკურნალო საბჭო, რომელმაც 27 მარტის კრებაზედ განიხილა ცნობები და მასალა იმ გადამდებ სენის შესახებ, რომელიც წარსულის წლის დამლევსა და ამა წლის დასაწყის ვლადიმიროვკასა, ტეკეი-ტუბეკსა და კარაკუგში გაჩნდა, იმ დასკვნას დაადგა, რომ ეს სენი შავ ჭირად უნდა იქმნას ცნობილიო.

⁂ როგორც ვუწყით, აქამდის უძრავ მამულების პატრონთა რწმუნებულთ ირჩევდნენ ხმოსნებად იმის და მიუხედავად, ჰქონდათ თუ არა მათ ქონებრივი ცენზი, ეხლა როგორც შინაგან საქმეთა მინისტრმა განმარტა, უმცენზოდ ხმოსნად არჩევის უფლება აქვთ მხოლოდ ხაზინისა, საქველმოქმედო და სავაჭრო-სამრეწველო დაწესებულებათა წარმომადგენელთ, მცირე წლოვანთა ოპეკუნებს და დედაკაცთა რწმუნებულთ. მცირე წლოვანთა ოპეკუნებსა და აგრეთვე სრულ წლოვანთა რწმუნებულთ, რომელთაც 25 წელი არ შეჰსრულებიათ, იმ შემთხვევაში აქვთ უფლება ხმოსნობისა, თუ საკუთარი ქონებრივი ცენზი ექმნებათ.

⁂ ფინანსთა მინისტს დაუმტკიცებია ზოგიერთის ცვლილებით „ტფილისის ნოქართა დამხმარებელ საზოგადოების" წესდება. ამ საზოგადოების მიზანია დაეხმაროს ქონებრივად ნოქრებს და საზოგადოდ ყველა სავაჭრო სამრეწველო დაწესებულებაში მოსამსახურეთ, გარდა ამისა საზოგადოებას უფლება აქვს, იქონიოს წიგნთ-საცავი, მართოს სალამო-კონცერტები, დააარსოს სავაჭრო კურსები ნოქრებისათვის და სხვანი.

⁂ შინაგან საქმეთა სამინისტრომ განმარტა, რომ საადგილ-მამულო ბანკი შეიძლება ქალაქის თვითმმართველობის საარჩევანო სიაში იქმნას ჩარიცხული, თუ ასეთ ბანკს ქალაქში სააგენტო კანტორა აქვს და ეს კანტორა სამრეწველო გადასახადის პირველ ხარისხის მოწმობას იღებს, ამასთანავე თუ კანტორა ერთი წელიწადი მაინც არსებობს ქალაქში. რკინის გზის საზოგადოებებსკი ასეთი უფლებანი არა აქვთ.

⁂ შუამდგომლობაა აღძრული იმის შესახებ, რომ რკინის გზაზედ მოძრავი საავადმყოფოები იქმნას გამართული.

⁂ შემოდგომაზედ გზათა სამინისტრო შეუდგება განხილვას რკინის გზის ყველა მოსამსახურისათვის სახელმწიფო სამსახურის უფლების მინიჭების საქმისას. პროექტი უკვე შეუმუშავებიათ.

⁂ 3 მაისს გუბერნიის საქალაქო საქმეთა საკრებულომ განიხილა ქალაქ ტფილისის 1901 წლის ხარჯთ-აღრიცხვა.

⁂ ქუთაისის გიმნაზიის 1-ლ კლასში მისაღები ეგზამენები 28 და 29 მაისს მოხდება.

⁂ დღეს, 5 მაისს, ტფილისის საარტისტო საზოგადოების დარბაზში მომღერალი ქ-ლი ე. გ. სარაჯიშვილი კონცერტს გამართავს, რომელშიაც მონაწილეობას მიიღებენ, სხვათა შორის, თავ. ი. ბარათაშვილი, ს. მგალობლიშვილი და ნ. გ. ქართველიშვილი.

⁂ 3 მაისს ტფილისის ქალაქის ბეითალთ მოლაპარაკება ჰქონდათ კავკასიის საბეითალო ნაწილის მმართველის თანადასწრებით ამ ჟამად ტფილისში ხორცის ვაჭრობის კრიზისის ასაცილებლად საჭირო ზომების მიღების შესახებ.

⁂ 3 მაისს ტფილისიდგან ბაქოში გაემგზავრა რკინის გზის დასათვალიერებლად განსაკუთრებული კომისია, რომელსაც შეადგენენ, ამიერ-კავკასიის რკინის გზის გამგეობის უფროსნი, მთავარი კანტროლერი ნ. ვლადიმიროვი, საბჭოს წევრნი, ფინანსთა სამინისტროსაგან გამოგზავნილი ა. დემბსკი და გზათა სამინისტროსაგან—ა. მორსკოი.

⁂ ქალაქის საწავლებელთა კომისიის თავმჯდომარემ დაავალა ქალაქის სასწავლებელთა გამგეს, რომ წარადგინოს 5 მაისამდის ამ სასწავლებელთა მომავალ წლის ხარჯთ აღრიცხვის პროექტი.

⁂ როგორც გვატყობინებენ, 30 აპრილს, ღამე, ზესტაფონის თეატრს ცეცხლი წაჰკიდებია. თეატრი სულ გადამწვარა.

⁂ 11 მაისს ტფილისში ჩამოვლენ რუსეთის რკინის გზათა წარმომადგენელნი. ტფილისში 12, 13 და 14 მაისს მათ სხდომები ექმნებათ სხვა-და-სხვა საქმეების განსახილველად.

⁂ ამიერ-კავკასიის ბეითალთა შესანახად და საქონლის ჭირთან საბრძოლველად მთავრობას 140 ათასი მანეთი გადაუდვია.

⁂ როგორც სოფ. სადმელიდგან (ქვემო რაჭაშია) გვატყობინებენ, 8 აპრილს იქ უბრალო და ფასიან კორრესპონდენციის მისაღებად და გასაგზავნად ფოსტის განყოფილება გაუხსნიათ.

⁂ დღეს, 5 მაისს, სადამოს $7\frac{1}{2}$ საათზედ, მასწავლებელ ქალთა საზოგადოების სადგომში ერთი წევრი ამ საზოგადოებისა წაიკითხავს ლექციას: „პირადი და საზოგადო ზნეობა".

⁂ ზუგდიდის სამაზრო გამგეობის მოხელე დავით ჟიჟია დანიშნულ იქმნა დაბა ანაკლიის პოლიციის ბოქაულად.

⁂ ფოთის საპოლიციო გამგეობის არხივარიუს-რეგისტრატორად დანიშნულ იქმნა თავ. აქვსენტი აფაქიძე.

ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა საგანგებო კრება

3 მაისი

თავმჯდომარემ თავ. დ. ზ. მელიქიშვილმა წაიკითხა მოხსენება ბანკის დამფუძნებელთა ფულის უკან დაბრუნების შესახებ, ხოლო თელავის მაზრის თავად აზნაურთა წინამძღოლმა თავ. დ. ე. ჩოლოყაშვილმა—განაცხადება თელავის მაზრის თავად აზნაურთა, რომელნიც თხოულობენ მათდამი კუთვნილ ფულის ბანკიდგან უკან დაბრუნებას, რომ რაიმე მათ მაზრისათვის სასარგებლო დაწესებულებას მოახმარონ. სიღნაღის მაზრის თავად-აზნაურთა წინამძღოლმა თავ. ნ. დ. ანდრონიკაშვილმა განაცხადა, რომ სიღნაღის მაზრის თავად-აზნაურობამ აარჩია კომისია იმის გამოსარკვევად, თუ რას მოახმარონ მათი წილი ბანკიდგან გამოსატანი ფული; ამ კომისიას ჯერ არ დაუმთავრებია მუშაობა. თავ. დ. ე. ჩოლოყაშვილმა სთქვა, რომ თელავის მაზრის თავად-აზნაურთ უნდათ მათი ფული გარდაეცეს თავად-აზნაურთა წინამძღოლთ, გუბერნიისა თუ მაზრისა, როგორც ერთად-ერთ მზრუნველთ თავად-აზნაურთა საჭიროებისაო. კახეთი მივარდნილი კუთხეა, მცხოვრებლები დიდს გაჭირვებას ითმენენ, არც ერთი ხეირიანი დაწესებულება არ მოიპოვება იქ და მათი ფული უსარგებლოდ ინახება ბანკში; დამფუძნებელთა ფული, 80 ათასი მან., უმეტესი ნაწილი, 50 ათასი მან., კახეთს ეკუთვნის: 20 ათასი—თელავის მაზრას და 30 ათასი—სიღნაღისას. თუ რა ნაირად გამოიყენონ ეს ფული, ამის გადაწყვეტაში პირველობა კახეთს ეკუთვნისო.

თავ. ლ. ჯანდიერმა დასძინა, რომ თელავის მაზრის თავად-აზნაურობას აზრადაც არა აქვს არ შეუერთდეს თავად-აზნაურთა საზოგადო გარდაწყვეტილებას, მხოლოდ იგი ჰშიშობს, სულ არ გაიტანონ თავად-აზნაურთ ბანკიდგან ფული, რადგანაც ეხლაც დადიან თურმე სოფლებში ვიღაც გარეშე კაცნი და ნახევარ ფასად ჰყიდულობენ თავად-აზნაურთაგან ბანკიდგან ფულის მიღების უფლებას. ამისათვის საჭიროა ეხლავე აღვძრათ შუამდგომლობა ფინანსთა მინისტრის წინაშე, რომ გაგვიადვილოს ბანკიდგან ფულის გამოტანის წეს-რიგიო. თავ. ჩოლოყაშვილი იმ აზრისაა, რომ გამოვიტანოთ ბანკიდგან ფული, გადავცეთ თავად-აზნაურთა წოდების ხაზინას, ხოლო სარგებელი მოვახმაროთ საზოგადო საჭიროებასაო. თავ. ს. ვახვახიშვილმა სთქვა, რომ სარგებელს ეხლაც იძლევა ეს ფული და შეგვიძლიან ბანკიდგან ყოველ წლივ [illegible] ათასი მან. გადავსდოთ სხვა-და-სხვა საჭიროებისათვისაო. თავ. ვახვახიშვილის აზრით, კომისია სწორედ არ მოიქცა, როცა გარდასწყვიტა, რომ ჯერ გამოვიტანოთ ბანკიდგან ფული და მერე ვუჩვენებთ გზასაო; პირ-იქით კომისიას ჯერ უნდა გამოერკვია, რა საქმისათვის უნდა მოგვეხმარა ეს ფული და მერე ბანკიდგან ფულის გამოტანასაც გავაადვილებდით. ა. ნ. ფურცელაძემ სთქვა, რომ საკითხი სწორედ არ არის დაყენებული. თავად-აზნაურთა კრება,

---

საზოგადოება გულ-მოდგინედ აშენებს ვაგონებსა და მალე თვით გამოცდასაც შეუდგება. ისეთი იმედი აქვთ ამ ახალის გზისა, რომ გამოცდას არც-კი დაუცადეს და გარდასწყვიტეს ასეთი რკინის გზა ბერლინსა და ჰამბურგს შუაც გაიყვანონ. უკვე შეიმუშავეს ხარჯთ აღრიცხვა და პროექტი. ბერლინ-ჰამბურგის რკინის გზის გაყვანას დასჭირდება სულ 70 მილიონი მანეთი.

ელექტრონის ვაგონებისათვის გამართული ახალი ლიანდაგი ძველს არსად არ უნდა მოხვდეს, რადგანაც ვაგონი იმდენად მსწრაფლ მოსიარულე იქმნება, რომ შეიძლება სრულიად მოულოდნელად წამოეწიოს ძველ ზანტს მატარებელს. ქალაქზედაც ცოტა მოშორებით უნდა იყოს გაყვანილი ლიანდაგი, რომ უბედურება არავის შეემთხვეს. რადგანაც ასეთი ვაგონი ერთ წუთში სამ-ოთხ ვერსს გაივლის, ლიანდაგზედ მყოფი ვერც-კი შეამჩნევს იმისს მოახლოვებას.

რაღა ლაპარაკი უნდა, რომ ადამიანთა ცხოვრებაში ასეთი რკინის გზა დიდ ცვლილებას მოახდენს. იქ, სადაც ეხლა მთელი დღეები უნდება კაცი, მაშინ რამდენსამე საათს არც-კი მოანდომებს. წარმოიდგინეთ ასეთი რკინის გზა ტფილისსა და ქუთაისს შუა. დღეს ტფილისიდგან დილით გასული კაცი ქუთაისში ჩადის საღამოთი, მაშინ კი ამავე გზას $1\frac{1}{2}$ საათში გაივლის. თორმეტ საათზედ წასულ კაცს შეეძლება ქუთაისში ყოველივე საქმის გაკეთება და სადილისათვის უკანვე დაბრუნება.

* * *

ამაზედ ბევრად უფრო გასაოცარს ამბავს გადმოგვცემენ გაზეთები: ვენელ მკურნალს, „უსინათლოთა ინსტიტუტის" დირექტორს, სიმონ გელლერს, დაბადებიდგან უსინათლო ბავშვი განუკურნავს, ესე იგი ამ ბავშვისათვის მხედველობა მიუნიჭებია!. ეჭვი არ არის, ამ ამბავს ყველა გამოგონილ ჭორად ჩასთვლიდა, რომ გამოცდილ ექიმებსა და ვენის მკურნალთა საზოგადოებას ამას წინად თავისს სხდომაზედ არ გაესინჯათ განკურნებული ბავშვი და არ დარწმუნებულიყვნენ გელლერის სიტყვების სიმართლეს. ყველაზედ საკვირველი ის არის, რომ გელლერს ამ საქმეში არავითარი სამკურნალო საშუალება არ უხმარია: გელლერმა ბავშვი პედაგოგიურ საშუალებათა წყალობით განკურნა, ე. ი. ასწავლა უსინათლოს მხედველობა.

წინად გელლერი მთელი 30 წელიწადი ყრუ-მუნჯთა სასწავლებელში მსახურებდა. დიდის ხნის დაკვირვების შემდეგ მკურნალი დარწმუნდა, რომ იმ ყრუ-მუნჯებს, რომელთაც მთელი ყურები აქვთ, მსმენელობის ნიჭი, უნარი დაკარგული არა აქვთ, ხოლო თუ არ ესმით ლაპარაკი და საზოგადოდ ხმაურობა, ამისი მიზეზი ყური კი არა, ტვინია, რომელიც ვერ ითვისებს, ვერ არკვევს ხმაურობას. რათა ყრუ-მუნჯს შეეძლოს მსმენელობა, საჭიროა ტვინი შეეჩვიოს ხმაურობის გარჩევას, გარკვევასა და შეთვისებას. ამისათვის-კი ტვინის გაწრთვნაა საჭირო. და აი, გელლერი მართლაც შეუდგა ტვინის ასეთს გაწრთვნას. მეცადინეობას მეტად კარგი ნაყოფი მოჰყვა: მკურნალმა 72 ყრუ მუნჯს ჯერ სმენა ასწავლა და შემდეგ ლაპარაკი.

შემდეგ გელლერმა თავისი აზრი უსინათლოებზედ გადაიტანა. შეიძლებაო,—იფიქრა მკულნალმა,—იმ უსინათლოს, რომელსაც მხედველობის ორგანო მთელი აქვს, ნიჭი მხედველობისა დაკარგული არა ჰქონდეს, მხოლოდ ტვინის განუვითარებლობის, გაუწრთვნელობის წყალობით ეს ნიჭი დაფარული, დამალული იყოს; შეიძლება იქ, სადაც მკურნალობა უღონოა, პედაგოგიამ, ტვინის წრთვნამ, უმშვენიერესი ნაყოფი მოიტანოს და შესაფერმა ფიზიკურმა ვარჯიშობამ მხედველობა დაუბრუნოს დაბადებიდგან უსინათლოსაო. სამის წლის წინად გელლერთან ორი უნგრელი ბავშვი მიუყვანიათ უსინათლოთა სკოლისათვის მოსამზადებლად. ეს ბავშვები ძმები ყოფილან და ორივე უსინათლო, უფროსი ხუთის წლისა, ხოლო უმცროსი—ოთხისა. გელლერს ამ უსინათლოთა განკურნება განუზრახავს თავის მეთოდით, შესდგომია მეცადინეობას, მაგრამ მთელ ნახევარ წელიწადს ვერაფერი გაუწყვია და განკარგება ვერ შეუმჩნევია. ამიტომ ბავშვები უკანვე დედასთან გაუგზავნია. დედას, უფრო კი მასწავლებელს, განუგრძვია ბავშვების ვარჯიშობა და მალე უცნობებია კიდეც, რომ ბავშვებს თანდათან მხედველობა უბრუნდებათო. მკურნალს დაუბარებია უსინათლონი, გაუსინჯნია და მართლაც შეუმჩნევია წარმატება. განსაკუთრებით უმცროსი ბავშვი იჩენდა დიდს უნარს. ამის შემდეგ გელლერი უფრო გულ მოდგინედ შესდგომია საქმეს.

გელლერი ამნაირად იქცეოდა. ბავშვს სრულიად ბნელს ოთახში ათავსებდა. ოთახი ისე იყო მოწყობილი, რომ ადვილად შეიძლებოდა რომელისამე წერტილის ან კუთხის განათება. ბნელ ოთახში აი ამ განათებულ წერტილზედ აცქერინებდა ბავშვს გელლერი. ხანგრძლივის მეცადინეობის შემდეგ ბავშვს უსწავლია სინათლისა და სიბნელის გარჩევა. შემდეგ განათებულ ადგილას უსინათლოსათვის ნაცნობ ნივთებს აწყობდნენ. პირველად გასალები დაუდვიათ, რომელიც ბავშვს ყოველთვის ჯიბით დაჰქონდა; მალე ეს ნივთებიც შეუმჩნევია უსინათლოს; მერე ასოები დაუწყვია და კითხვა უსწავლებია. ასეთის მეცადინეობის წყალობით ბნელ ოთახში ბავშვი ისე შესჩვევია სინათლეს და სხვა-და-სხვა ნივთების გარჩევას, რომ რვა თვის შემდეგ გარეთ, მზის სინათლეზედაც ადვილად დაუწყვია ნივთებისა და საგნების გარჩევა. ამ რიგად უსინათლოს თვალები აეხილია.

გახარებულ გელლერს ბავშვი გამოჩენილ თვალის ექიმთან ფუქსთან წაუყვანია. ფუქსს წინადაც გაესინჯა უსინათლო და ეთქვა, რომ იმის მორჩენა ყოვლად შეუძლებელიაო. ამიტომ, როდესაც მეორედ უნახავს და გამოუცდია, მეტად განცვიფრებულა. შემდეგ ბავშვი ვენის მკურნალთა საზოგადოებაშიაც გაუსინჯნიათ. დღეს გელლერს უთვალავი წერილები მისდის თურმე, ყოველის მხრიდგან ულოცავენ მკურნალს გამარჯვებას და მადლობას უთვლიან ასეთის აღმოჩენისათვის.

* * *

მეოცე საუკუნის დასაწყისში ამგვარი გამარჯვება თავმდებია უკეთესის მერმისისა. მეცნიერება და მკურნალობა ჰპირდებიან ადამიანს თუ ყველა სენისა და ჭირისაგან განკურნებას არა, რამოდენადმე მაინც განთავისუფლებას იმ უთვალავ ბაცილებ-მიკრობებისაგან, რომელნიც ეგრე მრავლად დაბუდებულან ადამიანის სხეულში.

მკურნალების აზრით, ვერსად ვერ შეჰხვდებით დღეს სულით საღს და სხეულით მრთელს კაცს. ისეთი ადა-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ან წინამძღოლი არ წარმოადგენს იურიდიულს პირს, რომელსაც შეეძლოს შუამდგომლობა აღძრას მინისტრის წინაშე დამფუძნებელთა ფულის უკან დაბრუნების შესახებ, ამისათვის საჭიროა რწმუნების ქაღალდი ჰქონდეს თვითვეულის დამფუძნებლისაგან, და სანამ ეს არა აქვს, აბა სხვის სახელით როგორ უნდა აღძრას შუამდგომლობა. უმჯობესია ეს თანხა ხელ-უხლებლად იქმნას დაცული და მისი სარგებელი საზოგადო საქმეს მოვახმაროთო.

გ. დ. გაბაშვილმა განაცხადა, რას მოვიგებთ იმითი, რომ ეს თანხა ერთის ადგილიდგან, ბანკიდგან, მეორეში, თავად-აზნაურთა ხაზინაში, გადავიტანოთო. ხანგრძლივის კამათის შემდეგ თავმჯდომარემ ორი კითხვა წამოაყენა: 1) შემსაძლებელია თუ არა ბანკიდგან დამფუძნებელთა ფულის გამოტანა, და 2) რა საჭიროებას მოხმარდეს ეს ფული. კრებამ გარდასწყვიტა — გარდაეცეს დამფუძნებელთა ფული თავად-აზნაურთა წოდებას, ხოლო რანაირად მოიხმაროს ეს თანხა, ამისი გამორკვევა მიანდოს კომისიას. შემდეგ კრებას მოხსენდა ქართულ დრამატიულ საზოგადოების გამგეობის დავა თავად-აზნაურთა ქონების გამგეობასთან. თავმჯდომარემ წაიკითხა განცხადება დრამატიული საზოგადოების გამგეობისა, რომელიც სწერს თავად-აზნაურთა წინამძღოლს თავ. დ. ზ. მელიქიშვილს, რომ ჩვენ თეატრი იჯარით ავიღეთ თავად-აზნაურთა ქონების გამგეობისაგან, თეატრი თავის დროზედ ვერ იქნა რიგიანად მოწყობილი, რის გამოც დიდი ზარალი ვნახეთო. დავხარჯეთ მთლად არამც თუ საზოგადოების თანხა, არამედ მომგებიანი ბილეთებიც დავაგირავეთ და ვალიც დაგვედოო; თუ თავად-აზნაურობამ არ გვიზღო ზარალი, დრამატიული საზოგადოება სულ დაიკეტებაო. თავ. ა. ზ. ჩოლოყაშვილმა მოსთხოვა სარევიზიო კომისიას აზრი. თავმჯდომარემ მიუგო, რომ, სარევიზიო კომისიის აზრით, დრამატიულ საზოგადოების გამგეობას არავითარი იურიდიული უფლება არა აქვს მოსთხოვოს თავად-აზნაურთა ქონების გამგეობას საზღაური, მაგრამ ჩვენ მოვიწვიეთ ექსპერტები, ბ-ნნი საყვარელიძე, აბაშიძე და მაჩაბელი, რომელთაც გამოიკვლიეს ეს საქმე და დაასკვნეს, რომ თუმცა დრამატიულ საზოგადოების გამგეობას წერილობითი პირობა არა ჰქონია ქონების გამგეობასთან დადებული, მაგრამ თუ განასაჩივრეს, სასამართლო დააკმაყოფილებს პირველის თხოვნასაო. გ. დ. გაბაშვილმა მოახსენა კრებას, რომ დრამატ. საზოგადოებას ჰმართებს თეატრის საიჯარო ფული 2,400 მანეთი, ვაპატიოთ ეს ფული და მივცეთ კიდევ თეატრში გაჩენილ ცეცხლისაგან დასაზღვევი 900 მანეთიო. ეგევე აზრი გამოსთქვა თავ. ლ. ჯანდიერმაც; თავ. ნ. დ. ანდრონიკაშვილმა სთქვა, რომ მე დიდად მიყვარს ქართული სცენა, მაგრამ ქართული სცენა და დრამატ. საზოგ. გამგეობა ერთი და იგივე არ არის, ხოლო ეს უკანასკნელი რომ დაუდევრად და უწეს-რიგოდ მოიქცა, ეს ყველასათვის აშკარააო. დრამ. საზ. გამგეობამ თვითონ წაახდინა საქმე და საზოგადოებაც დააზარალაო, ამისათვის არამც თუ შესაწყნარებელია მისი თხოვნა, არამედ ღირსია საყვედური გამოვუცხადოთ გამგეობასაო. დრამატიულ საზოგადოების გამგეობის თავმჯდომარემ ვ. ა. სულხანიშვილმა სთქვა, რომ შეუძლებელია ქართულ სცენისა და დრამატიულ საზოგადოების ურთიერთისაგან განაწილება, საზოგადოება რომ არ იყოს, ქართული სცენაც სულს დაჰლევდა, ამისათვის მე პროტესტს ვაცხადებ თავ. ანდრონიკაშვილის სიტყვების გამო, მით უფრო, რომ თვით თავ. ანდრონიკაშვილი იმ აზრისა იყო, რომ დრამატიული საზოგადოება ამ საქმეში სრულიად მართალია და ყოველთვის შეუძლიან გაინაღდოს თავისს ზარალი, თუ სასამართლოს მიჰმართავს. ესეთივე პასუხი მისცეს თავ. ანდრონიკაშვილს თავ. ბ. ჩოლოყაშვილმა და ვლ. ვაჩნაძემ. თავ. მ. ვ. მაჩაბელმა განაცხადა, რომ, რათა შემდეგ კიდევ არ განმეორდეს ასეთი დავა, საჭიროა რაიმე პირობა დავდოთ დრ. საზ. გამგეობასთანაო.

კრებამ ერთხმად, თავ. ანდრონიკოვის გარდა, დაადგინა, აღარ მოეთხოვოს დრამატიულ საზოგადოებას საიჯარო ფული 2400 მან. და მიეცეს კიდევ დასაზღვევი 900 მან. ვ. ა. სულხანიშვილმა დრამ. საზ. გამგეობის სახელით მადლობა გამოუცხადა კრებას. დასასრულ დეპუტატთა საკრებულოს საქმეთა მომწყობ კომისიის წევრებად არჩეულ იქმნენ: თავ. ლ. ჯანდიერი, თავ. ს. ვახვახიშვილი, გ. ყურული, თავ. ი. აბხაზი და თავ. ვეზირიშვილი.

წერილი ჯავახეთიდგან

—

ჯავახეთი საზოგადოდ სახლია 108 სოფლისა, რომლებიც მთელს მაზრას შეადგენენ. ამ ჟამად მკითხველის ყურადღებას მივაქცევ მხოლოდ იმ სოფლებს, რომლებიც სამაზრო ქალაქიდგან ჩრდილოეთით და დასავლეთით მდებარეობენ და რომლებიც ბარალეთის საბოქაულოს შეადგენენ. ეს სოფლები შეიძლება გავყოთ ორ ნაწილად: პირველს ეკუთვნის სოფლები, რომლებიც თითქმის 1899 წლის 19 დეკემბრის მიწის ძვრისაგან ძირიანად განადგურდნენ, მაგალითად: ბარალეთი, ოხტილა, მერენია და სხვა მახლობლად მდებარე სოფლები. ამათზედ ბევრი ლაპარაკი საჭირო არ არის, რადგანაც ბევრი ითქვა და ბევრიც დაიწერა არამც თუ ადგილობრივს ჟურნალ-გაზეთებში, არამედ სხვაგანაც. დაზარალებულთ მთავრობაცა და კერძო კაცნიც დიდის თანაგრძნობით მოეპყრნენ: შეჰკრიბეს საჭირო თანხა, ამითი უყიდეს დაზარალებულთ ტანისამოსი, სასმელ-საჭმელი, საქონელი, შარშან დასთესი პურიც და წელს სახლებსაც უშენებენ.

მეორე რიგს სოფლებისას ეკუთვნიან ის 24 სოფელი, რომლებიც შარშან ზაფხულში წლის მოსავლიდგან სულ ცარიელები დარჩნენ. ერთად-ერთი დარგი მრეწველობისა მთლად ჯავახეთში და განსაკუთრებით-კი ამ 24 სოფელში არის ხვნა-თესვა. (თესავენ მარტო პურსა და ქერს, სიმინდი სულ არ მოდის). მცირედათ მისდევენ ამ სოფლებში ცხვარ-ძროხის მოშენებასა; პური საკმაოდ მოსდიოდათ, ჰყიდდნენ ცოტაოდენს ყველსა და ერბოს და ამითი ჰკვებავდნენ თავიანთს ოჯახობასა, იხდიდნენ ხარჯს, მტერსა და მოყვარეს პასუხს აძლევდნენ და ახლა-კი ამ ერთის წლის განმავლობაში ეს ერთად-ერთი წყარო ცხოვრებისა მთლად ხელიდგან გამოეცალათ და მთელი ამ სოფლების ნათესი ყანები ერთგვარმა რაღაც პატარა მწერმა, ეგრედ წოდებულმა „გოტენტოტურმა ბაღლინჯომ“ გაანადგურა. როდესაც ნათესები მოსცდა, ბზე და თივაც გაძვირდა; ამიტომ ხალხმა შენახვა ვეღარ შესძლო და საქონელი გაჰყიდა; მაშასადამე ეს მეორე ქონებრივი წყაროც ხელიდგან გამოეცალა, რამაც დიდად საგრძნობელი კვალი დაასვა ხალხის ცხოვრებას, უკიდურესად შეავიწროვა. მაგრამ გლეხ-კაცის გული მაგარია და ისე ადვილად არ ულალატებს მას მიწას, რომელსაც იგი უსაზრდოებია: გაზაფხულზედ კვლავ შეუდგა ხვნა-თესვასა და როგორც იყო დასთესა ვაი-ვაგლახით ნაშოვნი პური; ახლა-კი, ღვთით, მოსავალსაც ელიან, თუ შარშანდელი მტერი კიდევ არ გაუჩნდა ყანებს. ბევრმა მათგანმა კართოფილი და სიმინდიც დასთესა, რადგანაც ამ მცენარეებს ბაღლინჯო ვერას ავნებს. ისიც უნდა მოვიხსენიოთ აქ, რომ არც ამ სოფლებს მოაკლდა მთავრობა გულ-გრილად: გაიგო თუ არა მოუსავლობის მიზეზი, მაშინათვე მცოდნე კაცები, აგრონომები გამოგზავნა დაზარალებულთა აღსაწერად და გამანადგურებელის მწერის წინააღმდეგ რაიმე საშუალების მოსაძებნად; დაიწყო შემოწირულების კრება, მისცა გაღად სოფლის ბედლის ფულები, მარტო კომლზედ 1 კოდი სული და 2 კოდი კართოფილი სათესლედ უსასყიდლოდ დაურიგა და აი, ახლაც გაზეთებში ვკითხულობთ უფრო სასიხარულო ამბავს, რომ „კავკასიის მთავარ-მართებლის შუამდგომლობით უმაღლესმა მთავრობამ ტფილისის გუბერნატორს 40,000 მანეთი გადასცა ახალ-ქალაქის მაზრაში დაზარალებულ 24 სოფლის მცხოვრებთათვის სათესლე პური და სხვა შეიძინოსო. ჭეშმარიტად დიდი შემწეობაა დაზარალებულთათვის.

არა ნაკლებად შეაწუხა ეს მხარე წყალდიდობამ და წყლებზედ უხიდობამ. როგორც უკვე ადრე გვქონდა „ივერიაში“ აღნიშნული, მტკვარზედ და თოფორავანის წყალზედ მეტად მცირეა ხეირიანი ხიდების რიცხვი, რის გამოც მგზავრი იძულებულია დიდ მანძილზედ მოუაროს. საზოგადოდ, ყველა სოფელი თვითონ აკეთებს ხიდს. სოფელ ხუნწხასთან, აბასბეგის საფოსტო სადგურის ქვემოთ, ახალციხიდგან 47 ვერსის მანძილზედ თოფორავანის წყალზედ გაუდვიათ ერთი ვიწრო ხიდი (ორის ხისაგან). 23 აპრილს, გიორგობა დღეს, აქ ერთი უბედურობა მოხდა: სოფ. ხუნწხიდგან გამგზავრებულან დღეობაში სოფ. ხანდოში ორი რძალი, ერთი გასათხოვარი ქალი ეგნატე ზეგინიძის ასული და უკანასკნელის მოჯამაგირე სოფ. გოგაშენის მცხოვრები მაჭმადიანი ასლან რასულ-ოღლი. ზემოხსენებულ ხიდთან რომ მისულან, ბიჭს გაუყვანია ხიდზედ ორი ქალი,

---

მიანი არ მოიპოვება, რომელსაც რამე ავადმყოფობა ან სენი არ ჰქონდეს. ეს კიდევ არაფერი: ყველა ხელობასა და საქმეს განსაკუთრებული ავადმყოფობა ახლავს თან. მხატვრებსა და არტისტებს სჩვევიათ, მაგალითად, ასეთი განსაკუთრებული ავადმყოფობა, რომელიც იმათის ხელობის შედეგი და ნაყოფი ყოფილა. ბევრჯელ უსაყვედურებენ ხოლმე არტისტებსა და მხატვრებს, თვითნება ხალხია, საზოგადოებას ყურადღებით არ ეპყრობიან და ხშირად ისე იქცევიან, მაგალითად, არტისტები სცენაზედ, — როგორც თვით ეჭაშნიკებათო. რა საკვირველია, სცენისა და სურათების წყალობით მოპოვებული სახელი და დიდება საუკეთესო ნიადაგია ხელოვნების მოსამსახურეთა ამაყისა და ქედ-მაღლობისათვის, მაგრამ, როგორც მკურნალებმა გამოარკვიეს, არტისტთა თვით-ნებობის მიზეზი მარტო ეს არა ყოფილა. ხშირად ასეთი თვით-ნებობა ავადმყოფობის შედეგია თურმე.

უფრო ხშირად მხატვართა შორის ერთგვარი სულით ავადმყოფობაა გავრცელებული — სახატავ წამლების შიში, ხოლო არტისტთა შორის — ადგილის შიში ანუ აგორაფობია. პირველის ავადმყოფობით ბევრი ცნობილი და გამოჩენილი მხატვარი ყოფილა შეპყრობილი. ამ გვარ კაცს საშინლად ეშინიან რომელისამე სახატავ წამლისა — მწვანისა, ყვითლისა ან სხვისა; ვერაფრის გულისთვის ვერ მიეკარება ამოჩემებულ წამალს ასეთი კაცი, ჰგონია, შხამია შიგა და მომწამლავსო. უნგრელთა გამოჩენილი მხატვარი მუნკაჩი სულით ავადმყოფთა სამკურნალოში გარდაიცვალა. მუნკაჩის სწორედ ამ გვარის შიშით დაეწყო სულით ავადმყოფობა. ერთხელ სამხატვროდგან ცოლს საოცარი ყვირილი და ხმაურობა მოესმა თურმე; როდესაც შესულა, ფერწასული და შეშინებული მუნკაჩი დაუნახავს შუა ოთახში. მხატვარი გაშტერებული უყურებდა რუხს წამალს და იძახდა: „აიღეთ პალიტრიდგან ეს წამალი, ხელებს მწვავს, მტანჯავს, გულს მიღრნის, მომაშორეთ ჩქარა“. როდესაც წამალი მოაშორეს, მხატვარი დამშვიდდა. მეორე გამოჩენილ მხატვარს, რომელიც დღესაც ცოცხალია, სულ სხვა გვარი „სენი“ სჭირს. საკმაოა ის კაცი, რომლისაგანაც სურათსა ჰხატავს, გვერდით ან უკან დაუდგეს, რომ მხატვარმა შიშისაგან გონება დაჰკარგოს.

არტისტებს უფრო ხშირად, როგორც ზემოდაცა ვთქვით, აგორაფობია სჭირთ ხოლმე. ამ სენით შეპყრობილს შეუძლიან სცენაზედ ლაპარაკი, მონოლოგების წარმოთქმა ან მოქმედება მხოლოდ იმ ადგილიდგან, რომელიც წინ და წინვე ამოურჩევია და ამოუჩემებია. სხვა ადგილზედ გადასვლასა და ლაპარაკს ვერ ახერხებს, ეშინიან. პირველად ამ გვარი ავადმყოფობა შეუმჩნევია ერთ პარიჟელს მკურნალს, რომელიც უფროსს კოკლენსა სწამლობდა. არტისტი სჩიოდა, არ შემიძლიან იმ ადგილებზედ დგომა და თამაშობა, რომელსაც რეჟისორი მიჩვენებს ხოლმე; ხშირად წარმოდგენის დროს მინდა გადავიდე იმ ადგილზედ, მაგრამ მეშინიანო. ბევრჯელ ავადმყოფ არტისტს სცენის გარეთაც, ქუჩაში, მაგალითად, ეშინიან რომელისამე ამოჩემებულ ადგილისა. შიში ისე იცავს ავადმყოფს, რომ შორს მოვლასა რჩეობს, ვიდრე ზედ გადავლას.

სხვათა შორის ამ გვარი ავადმყოფობა სალვინისა სჭირს. ერთხელ სცენაზედ, შუა მოქმედების დროს, სალვინი არტისტ-ქალს უნდა გამოსდგომოდა. მსახიობს ორი ნაბიჯი გადაუდგამს და გაყვითლებულს უკან დაუხევია; სალვინის იმ ადგილას უნდა გაევლო, სადაც იატაკი ამოჭრილი იყო. თუმცა ამ დროს ეს ადგილი დახურული იყო, მაგრამ სალვინის იქ გავლისა ყოველთვის ეშინოდა. მეორე შესანიშნავ არტისტს, ცაკკონის სცენაზედ შიშისაგან გული შეჰღონებია. შიშის მიზეზი-კი ისა ყოფილა, რომ დეკორატორს ხის კარების მაგიერ, შუშაბანდიანი კარები გაუმართავს. ცაკკონის შუა მონოლოგის დრიას დაუნახავს ეს კარები.

ინგლისელთა დიდებულმა მსახიობმა გარრიკმა ერთხელ საშინლად გააჯავრა თეატრში მყოფი საზოგადოება. გარრიკი ჰამლეტს თამაშობდა. უკანასკნელ მოქმედებაში კლავდიუსის მოკვლის შემდეგ, როგორც ვუწყით, ჰამლეტი თვით იკლავს თავს. ჰამლეტის მიერ მოკლულ კლავდიუსს დაავიწყდა სცენის მარჯვენა მხარეს დაცემა და ამის მაგიერ ეს ცოდვიანი მეფე მარჯვენა მხარეს წამოწვა. გარრიკს-კი სიკვდილი ერთხელვე ამოჩემებულ ადგილას შეეძლო, სახელდობრ იქ, სადაც მეფე წამოიშხლართა, ამასთან დანარჩენნი მომქმედნი უეჭველად მარჯვნივ უნდა მდგარიყვნენ. — „აქ მე უნდა მოვკვდე, შენი ადგილი არ არის ესა“, წასჩურჩულა გარრიკმა კლავდიუსს, მაგრამ მეფეს, უთუოდ ცუდ გუნებაზედ მყოფს, გაჯავრებულს უთქვამს: „მე მეფე ვარ და უფლება მაქვს იქ მოვკვდე, საცა მსურსო“. გარრიკს დიდხანს აღარ უფიქრია: „დიდად პატივცემულნო ქალბატონნო და ბატონნო! — მიუმართავს არტისტს საზოგადოებისთვის, — ყოველი პატიოსანი კაცი იმ ადგილზედ უნდა მოკვდეს, რომელიც ღმერთმა მიუჩინა. ჰამლეტი უნდა უეჭველად იმ ადგილზედ მომკვდარიყო, სადაც ამ ჟამად დამნაშავე მეფეა. ამიტომ — გთხოვთ მაპატიოთ, — დღეს ჰამლეტი აღარ მოკვდება, ხვალ-კი, თუ ადგილი განთავისუფლდა, შეგიძლიანთ ჰნახოთ ჰამლეტის სიკვდილი“.

მაყურებელთ დიდი უკმაყოფილება განუცხადებიათ. თუ არ გარრიკს, სხვა არტისტს საზოგადოება არ აპატიებდა ასეთ „თვით-ნებობას“.

⁂

ამერიკაში მეძებრებს მარტო ნადირობაში არ იყენებენ. ამას წინად მეძებართა წყალობით იქ კაცის მკვლელი უპოვნიათ. ოგიოს შტატში ვიღაც ბოროტ-გამზრახველს ამ რამდენისამე კვირის წინად მოუკლავს ერთი მოხუცი, დაჩაჩანაკებული დედაკაცი, სარა ლესი. გამოურკვევიათ, რომ მკვლელს ჯოხი დაურტყამს და იმით გამოუსალმებია მოხუცი წუთი-სოფლისათვის. ჯოხიც იქვე უნახავთ. როდესაც მოხელეებს ვერაფერი გაუწყვიათ და მოხუცის მკვლელი ვერ უპოვნიათ, უტიკიდგან ორი მეძებარი დაუბარებიათ. მთელი სოფელი დიდის ამბით დაჰხვედრია ამ მეძებრებს. ამავე დღეს მეძებრები შეუყვანიათ ლესის ოთახში; ძაღლებს გულმოდგინეთ დაუსუნავთ გვამი და ჯოხი და შესდგომიან მკვლელის კვალის ძებნას.

ეზოდგან მეძებრები მახლობელს ვიწრო-ქუჩაში გავარდნილან, მაგრამ იქ კვალი ვეღარ გაუგნიათ. ხუთჯერ თუ ექვსჯერ დაბრუნებულან უკან და ბოლოს იმავე ქუჩით სამხრეთისაკენ გაქცეულან. სოფლის ბოლოში კვალი

გაუტანია ხურჯინი და გასათხოვარი ქალის გასაყვანად გამობრუნებულა; ჩაუგდია ხელი და ხიდზედ შემდგარან; შუა ადგილას რომ მისულან, ქალს თვალები ასწრებია და ბიჭს მოჭხვევია კისერზედ; ამ დროს ორივეს ფეხი გასხლტომიათ და წყალში ჩავარდნილან. წყალს თითქმის ნახევარი ვერსი უტარებია. ეს შეუნიშნავთ სოფ. შადრევნის მებატონეს სვიმონ ხოჯევანოვსა და მისს ბიჭს აფლატას, შევარდნილან წყალში და ნაპირზედ გამოუთრევიათ. ქალი ბევრის ცდის შემდგომ მობრუნებულა, მაგრამ ბიჭი კი ვეღარ მოუბრუნებიათ. ქალი გაისტუმრეს მამის სახლში, დამხრჩვალის გვამი კი სოფ. შადრევანში ჩამოიტანეს. 24 აპრილს ბარალეთის ბოქაული ბ ნი მორთულაძე მობრძანდა, საჭირო ოქმი შეადგინა და ხიდი აადებინა. იმედია ბ ნი მორთულაძე ამ საქმეს ყურადღებას მიაქცევს და ამ ნაირ ხიდების კეთებას სრულიად აღუკრძალავს, რადგანაც ასეთი უბედურება აქ ხშირია. და მეორეც, თავს იდებს და გააკეთებინებს ხერთვისის ხიდს მტკვარზედ. აქეთ ამ ჟამად წვიმებია. ჭეჭილები კარგებია. ვნახოთ, ზაფხული რადას მოგვიტანს, შარშანდელის მოუსავლობით გულგატეხილებს როგორ გვანუგეშებს...

გ. შატბერაშვილი

ხელ ახლა დაუკარგნიათ. კარგა ხნის სირბილისა და დედამიწის სუნვის შემდეგ, მეძებრები პატარა მდინარეზედ გადებულს ხიდისაკენ გაქანებულან. გასულან ამ ხიდს და მდინარის პირას შეჩერებულან, სადაც ყველას აშკარად გაურჩევია ისეთივე კვალი, როგორიც ეზოში იყო. აქ უთუოდ მკვლელს ხელი დაუბანია. შემდეგ ძაღლები უკანვე ხიდზედ გასულან და იქვე მახლობლად ერთის სახლის ეზოში შევარდნილან. ამ სახლში ვიღაც პარიკმახერი გუკი სცხოვრობდა თურმე. როდესაც ოთახში შეუშვიათ, ძაღლები გუკთან გაჩერებულან. მაშინვე სახლი გაუჩხრეკიათ და, სხვათა შორის, უნახავთ ფეხსაცმელი, რომელიც საშინლად გამოადგა თურმე ნაფეხურს. თუმცა გუკი დიდს უარზედ დამდგარა, მე არავარ მკვლელიო, მაგრამ ისე არეულა და შეშინებულა, რომ მოხელეებს მაშინვე დაუპატიმრებიათ.

ი. ა—ძე

უცხოეთი

ოსმალეთი. ჩვენი კონსტანტინეპოლელი კორესპონდენტი გვწერს: „მაკედონიის მდგომარეობა დღითი-დღე უფრო და უფრო მწვავდება. ყველა აქაურ მრავალ ფეროვან და რჯულის ხალხზედ მეტად ბოლგარები იქცევენ ყველას ყურადღებას: ისინი ითვლებიან დღეს არეულობისა და უწესობის მოთავედ. აუარებელი ხალხია დატყვევებული. ამას წინად გასამართლებულმა ბოლგარებმა საქმე კონსტანტინეპოლის უმაღლეს სასამართლოში განასაჩივრეს. გუშინ წინ ბრძანება მოვიდა კონსტანტინეპოლიდგან, რომ ამათი საქმე ხელახლად განირჩეს. ხმა დადის, სასჯელი ზოგს შეუმსუბუქდება და ზოგს-კი სრულიად აპატიებათ. რადგანაც მკურნალი თათარჩევი ძლიერ ავად არის, ამბობენ, გაანთავისუფლებენო. დანარჩენების საქმე, რომლების მოთავეთაც ხაჯი ნიკოლოვი ითვლება, რომელმაც დაჭერისა და დატყვევების შემდეგ თავის მოკვლა განიზრახა და ამ აზრით ორივე ხელის ძარღვები გადაიჭრა, ეხლა კარგად არის. ამათ საქმის გამოძიებასაც შეუდგნენ. დაჭერილ-დატყვევებულ ბოლგართა რიცხვი ასს კაცს აღემატება. გარეთაც ბოლგარელთა მდგომარეობა ამ ამბების მიზეზით ძრიელ შევიწროვებულია. დღეს აქედგან ბოლგარელს გუბერნიის გარეთ აღარ უშვებენ. მუშა-ბოლგარები სალონიკში შეაჩერეს და კონსტანტინეპოლში წასვლის ნებას აღარ მისცეს. სოფლებში, სადაც უმეტესობას ბოლგარები შეადგენდნენ, სამხედრო წესები იქმნა შემოღებული. კილკიშის სოფლის მცხოვრებლებმა, რომლებმაც ამას წინად ბერძნის საპატრიარქოდგან ეპისკოპოსი მოითხოვეს და მოიყვანეს, შემდეგ ისევ გააძევეს. კაცის-კვლა და პარტიობა მაკედონიის სოფლებში საშინლად არის გავრცელებული; ისე დღე არ გავა, რომ ან ბერძენი და ან ოსმალო არ მოჰკლან ბოლგარებმა.—„ბოლგარები გვცოფდნენ“-ო—გაიძახიან აქაურები. კონსტანტინეპოლის ბერძნის საპატრიარქოც ძალიან ცუდს მდგომარეობაშია. დღითი-დღე პატრიარქის კონსტანტინეს სამსახურიდგან გადაყენებას ელიან. ხმა დადის, რომ ამ ჟამად წმიდა ათონის მთაზედ მყოფი პატრიარქად ყოფილი იოაკიმე კონსტანტინეპოლში მიდისო. საგარეო ბაზრებზედ საზოგადოდ ოსმალეთში და მეტადრე-კი აქ, მაკედონიაში, დიდი კრიზისია. მაკედონიაში ყოველ დღე ჯარს უმატებენ.“

— „ტყუილად ჰგონიათ საზღვარგარეთ, ვითომ აბდულ-ჰამიდის მთავრობას ვალების გასასტუმრებლად ფულის შოვნა არ შეეძლოს, განსაკუთრებით-კი იმ ვალისა, რომელიც რუსეთის სამხედრო საზღაურიდგან არის დარჩენილიო“,—სწერს გაზ. „ოსმანლიე“.

„რაც უნდა ცუდად იყოს სახელმწიფოს საქმეები წარმართული, რაც უნდა თავის ნებობა და ძალადობა ჰსუფევდეს სახელმწიფოში, ძნელია მაინც წარმოსადგენად, რომ ამისთანა ცოცხალმა ხალხმა და სიმდიდრით უხვმა სახელმწიფომ, როგორიც ოსმალეთია, თუ კი მოისურვებს, აუცილებელი ვალები ვერ გაისტუმროსო. ევროპის გაზეთებში არა ერთხელ და ორჯელ ყოფილა დაბეჭდილი, რომ კონსტანტინეპოლში მყოფი რუსეთის ელჩი ოსმალეთს სამხედრო საზღაურის დარჩენილს ვალსა სთხოვსო. ოსმალეთი ამ შემთხვევაში მუდამ ჰპირდება, დანიშნულს ვადაზედ უთუოდ შემოგიტანო, მაგრამ დანაპირს არასოდეს იგი არ ასრულებს ერთთავად იმ მიზეზით, რომ ფული არა გვაქვსო. და ამავე დროს იგი ათი ათასობით ლირს-კი სხვა-და-სხვა იარაღების ქარხნებსა და გემების საშენებლს ფირმებს უგზავნის წინათვე, ახალს სიმაგრეებს იშენებს, ახალს ჯარებსა ჰკრებს და რაზმებს ადგენს, აქეთ-იქით საგანგებო საელჩოებსა ჰგზავნის, სასახლეებს იშენებს, ძველებს აახლებს, გვირგვინოსან სტუმართა დასახვედრად უზომოდ დიდს ხარჯს ეწევა. გავიხსენოთ, სხვა არა იყოს-რა, თუნდაც ის, რომ მთავრობამ თავისის ხარჯით მექაში რკინის გზა გაიყვანა, რასაც რამდენიმე მილიონი ლირი დასჭირდაო.

„ახლა კიდევ ვკითხულობთ გაზეთებში, რომ ოსმალეთის საადმირალოს სანაოსნო საზოგადოების „მახსუსიეს“ განსაკარგებლად 300,000 ლირი გადაუდვია. როგორც „თერჯი-მან ხაკაკათი“ და სხვა გაზეთები იწერებიან, სულთანს ბრძანება გამოუცია, რომ აღნიშნულის საზოგადოებისათვის ევროპაში 16 ახალი გემი იქმნეს შეკვეთილი. ისეთს გეგმაზედ უნდა იყვნენ აშენებულნი გემები, რომ ომის დროს მესამე კლასსის ჯავშნიან გემების ადგილი დაიჭირონ და სხ.

„თავისს სიამოვნებისა და საჭიროებისათვის მთავრობა მუდამ ჰშოულობს ფულსა და რუსეთის სამხედრო საზღაურის გასასტუმრებლად კი არა აქვს!.. ასეთი საწინააღმდეგო მოვლენანი ევროპიელებისათვის სრულიად გაუგებარნი არიან, მაგრამ ჩვენ, ოსმალებმა-კი, კარგად ვიცით, რას ჰნიშნავს ესაო. საუკუნოებით ძარცვა გლეჯასა და ძალადობას მიჩვეულს ოსმალეთის მმართველებს სრულიად დავიწყებული აქვთ ის შეგნება, რომ ვალს დაბრუნება უნდა, თუ რომ მთავრობამ არ აიძულა... ამიტომაც, კონსტანტინეპოლში ერთობ ხშირია იმისი მაგალითი, რომ ოსმალთა მაღალ წრეებიდგან მილიონის პატრონები ხშირად ფოტოგრაფს, ოქრო-მჭედელს, მეჩექმეს, მკერვალსა და სხ. მისთანებს ვალს არ უხდიან. ყველამ კარგად იცის აგრეთვე ის ამბავი, რომ ილდიზ-კიოსკის აშენებაზედ რამდენიმე ათასი კაცი მუშაობდა (ოსმალო, ქურთი, სომეხი) და არც ერთი გროში არ აუღიათ გარდა იმისა, რაც ჭამა-სმაზედ არ ეძლეოდათო.

„ასევე იქცევა ოსმალეთი მუდამ, როგორც-კი საქმე ფულის გადებას შეეხება. როდესაც კი სულთანს ამა თუ იმ მომჩივარის საქმეს მოახსენებენ, დიდმა ვეზირმა კარგად იცის, რომ ბატონს მისს იამება, თუ მომხსენებელი დააყოლებს, „ფარა იოკ“-ო (ფული არ არისო) და ისიც მუდამ ამას გაიძახის, რადგანაც დარწმუნებულია, მაშინ მომჩივარი ვერრას წაიღებს. ამითი აიხსნება ის, რომ ოფიცრებსა, მოხელეებსა და თითქმის ელჩებსაც და კონსულებსაც-კი ჯამაგირებს რიგზედ არ აძლევენ, თუმცა საჭირო თანხა მათდა შესანახად მუდამ გადადებულია.,, რა ქნან, თუ სხვები სჭამენ?!..

„ეს მოჩვენებული უფულობა იყო მიზეზი, რომ ვითომ ოსმალეთი კოტრდებოდა და ევროპასაც ეგონა ოსმალეთი შეიარაღებას თავს დაანებებს და საშიში აღარავისთვის არ იქმნებაო, მაგრამ, ცოტა არ იყოს, მოტყუვდნენ. ნახევარ საუკუნეზედ მეტია, ევროპა გულს ამ შემცდარის წარმოდგენით იმშვიდებდა, მაგრამ ამ გარემოებამ, რასაკვირველია, ოსმალეთს ხელი არ შეუშალა და ადვილად შესძლო თავისის ძლიერ მეზობლებთან ხანგრძლივი ომი ჰქონოდაო“.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

3 მაისი

პეტერბურგი. 2 მაისს წაბრძანდა აქედგან პრინცესსა ევგენია მაქსიმილიანეს ასული ოლდენბურგელი.

3 მაისს დაბრუნდა საზღვარ-გარეთიდგან დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლოზის ძე.

ნიჟნი-ნოვგოროდი. ვეტლუგაში დაიღუპა სამგზავრო გემი „ელისაბედი“. მგზავრნი გადარჩნენ.

ლონდონი. რომიდგან არა-ოფიციალურად იუწყებიან, რომ დევეტი კვლავ შევსია კაპის ახალშენს და ზურის მთებში სდგას ერთის დიდის ზარბაზნითაო. პატარ-პატარა ბურთა რაზმები გამოჩნდნენ ზურის მთებში ნიუპორტთან.—იუწყებიან, რომ რამდენისამე დღის წინად კაპის ახალშენს შევსია რაზმი, ასის კაცისაგან შემდგარიო.—როგორც იუწყებიან კრადოკიდგან, ინგლისის ცხენოსან მსროლელთა რაზმის 30 კაციდგან ნაავასბურგთან მომხდარს ბრძოლაში მოუკლავთ ოთხი და დაუჭრიათ ექვსი.

პრეტორია. იუწყებიან, რომ ავსტრალიის მსროლელმა ჯარმა ტყვედ დაიჭირა 27 კაცი პრეტორიუსის რაზმისა, ხოლო თვით რაზმი განფანტაო.

იოჰანნესბურგი. რამდენისამე დღის შემდეგ გამოცხადებული იქნება ცნობა ქალაქის წარმომადგენელ დაწესებულების დაარსების შესახებ.

პარიჟი. გამოცხადებულია, რომ რუსეთის სესხზედ ხელის-მოწერა მიიღება როტშილდის საბანკო სახლში 22 მაისიდგანაო. მეიდველს ობლიგაცია დაუჯდება $98^1/_2$% ანუ 492 ფრანკი 50 სანტიმი. ფას დარქმევით ეს ობლიგაცია ჰღირს 500 ფრანკი. ხელის მოწერის დროს უნდა შეტანილ იქმნას 50 ფრ., ობლიგაციათა განაწილების შემდეგ—100 ფრ., 2 სექტემბერს—200 ფრ. და 2 დეკემბერს—$142^1/_2$ ფრანკი.

4 მაისი

პეტერბურგი. გამოცხადებულია ფინანსთა მინისტრის საყოველთაო განკარგულება იმის შესახებ, რომ დასამატებლის გარდაუხდევინებლად ნება დაერთოს შინა მაზრებში გამოტანილ იქმნას სათადარიგო შაქრის ნაწილი.

სან-ფრანცისკო. მაკ კინლეი ჩამოვიდა აქა და იმყოფება თავისს ავადმყოფ ცოლთან, რომლის განკურნების იმედი აღარა აქვთ.

ბერლინი. მთავარ-სარდალი იუწყება პეკინიდგან, რომ კალგანში მომხდარ აფეთქებისაგან დიდი ზარალი უნდა იყოს მომხდარი. შვიდი ცხენოსანი, რომელნიც სათვალავში გვაკლდნენ, დახოცილები გიპოვნეთ; პორუჩიკი გუმბერი და მჭედელი მძიმედ არიან დაშავებულნი, თუმცა არა სასიკვდილოდ; ორი ჯარის კაცი მძიმედ არის დაჭრილი.

კონსტანტინოპოლი. გუშინ გამოქვეყნებული და დღეს ელჩებისათვის გარდაცემული პორტის ნოტა ფოსტის შესახებ იუწყება, რომ ორსავე წინანდელს უარ ყოფილს ნოტას საგნად ჰქონდა ელჩთა ყურადღება მიექცია იმ მოსაზრებათათვის, რომელიც პორტას ნებას აძლევდა მოეთხოვა უცხო-ქვეყნელთა საფოსტოების დაუყოვნებლივ გაუქმება და აღენიშნა უწესო მოქმედება ამ საფოსტოებისა, რომელნიც ოსმალეთის სახელმწიფოს დიდს ზარალს აყენებენო. შემდეგ ნათქვამია, რომ უცხო-ქვეყნის ფოსტასთან ხშირად მოდის ძვირფასი და აღკრძალული ნივთებიო. ამიტომ პორტამ თავისს მოვალეობად მიიჩნია ელჩებისათვის ეცნობებინა საქმეთა ეს მავნებელი მდგომარეობა, რაიცა შედეგია მეთვალყურეობის უქონლობისა. და ბოლოს ნათქვამია: სამწუხაროა, რომ ელჩებმა სხვაფრივ გაიგეს ორივე წინანდელი ნოტაო. პორტას იმედი აქ რომ ელჩები დაეხმარებიან ამ ოსმალ თისათვის დიდად ღირს-მნიშვნელოვ საგნის გარდაწყვეტის საქმეში.

აბბაცია. სამხედრო გემ „პსარ ზედ დღეს საბერძნეთის მეფის საგ მეს დაესწრნენ—ტრიესტის მთავარ მართებელი („ნამესტნიკი“) და ფიუმ გუბერნატორი. მეფემ დალია იმპერ ტორის ფრანც-იოსების სადღეგრძელ მთავარ-მართებელმა ადღეგრძელა მე გიორგი და მოიხსენია, რომ მე მინ დობილი მაქვს აბბაციაში იმპერატორ სახელით სალამი მოვახსენო მეფესაო.

ახალი წიგნები

რედაქციამ მიიღო შემდეგი ახალ წიგნები: 1, „მოგზაურობა წმ. ქა ლაქ იერუსალიმსა და წმ. ათონის მთაზედ“, დეკანოზის ვ. დ. კონ შვილისა. წიგნი მშვენიერის ასოთ და სუფთადაა დაბეჭდილი, ღი ტინისაა და ერთ მანეთადღ ღირს. წიგნს მრავალი კარგი და სქელ ქ ღალდზედ გადაღებული სურათი აქვ ჩატანებული; 2, „კანდელი“ საყმა ვილო ლექსები და აკროსტიხები, გ. ლელაშვილი; პატარა წიგნაკია, ღირს ერთ შაურად.

შემოწირულება

„ქ. ზ. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ წიგნთ-საცავ მუზეუმს მოსწირეს:

1, ესტატე ხუციშვილმა მეფის გიორ XII წყალობის წიგნი აკოფა უსუფაშვილ სადმი.

2, მიხეილ გედევანიშვილმა: ა) ქართ ლის წერის დედანი, ბ) ჩუბინაშვილის ქა თულ-რუსულ-ფრანგული ლექსიკონი და ტოლლის „Настольный Словарь“ (ოთ ხი წიგნი).

წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგა დოების გამგეობა დიდ მადლობას უძღვნ შემომწირველთ.

განცხადებანი

ტფილისის ქალა ქის გამგეობა

საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ქ ლაქ ტფილისში, ცხენთა იარმუკ დებულების თანახმად, რომელ დამტკიცებულია კავკასიის მთავარ მართებლის მიერ, ამ წლის 5 მაის დაიწყება ცხენთა იარმუკა, რო მელიც გაგრძელდება 18 მაისამდე იარმუკისათვის ადგილია დანიშნულ დიდუბეში, კარგის ჯიშის ცხენებ მომშენებელ კავკასიის საზოგადო ბის იპოდრომზედ. (3—6.—1)

ანდრეევსკის ქუჩაზედ, № 23

ისყიდება საწვრიმალო დუქანი

საქონელი თავისის გამართულ ბით და მოწყობილობით. 350 მანეთამდეა. მსურველს შე ლიან მოელაპარაკოს დუქანში პა რონს. (5—112—3)

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 4-го Мая 1901 г.

სტამბა მ. შარაძისა და ამხ.

რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე.